

■ **recensió**

REVISTA D'HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CATALANA,
Volum I, Número 2, 2011 | Print ISSN 2014-1572 / Online ISSN 2014-1564
DOI 10.2436/20.3001.02.35 | Pp. 211-212
<http://revistes.iec.cat/index.php/JOCIH>

Xavier Serra, *Història Social de la Filosofia Catalana. La Lògica (1900-1980)*, València: Afers 2010

Josep Cortada i Hortalà

Universitat de Girona. Grup de Recerca Visió per computador i robòtica - Vicorob.
Departament: Arquitectura i Tecnologia dels Computadors.
POLITÈCNICA IV. Campus Montilivi. Girona
jcortad3@xtec.cat

Cercant la clau de volta del fracàs i immobilitat del pensament filosòfic en el nostre país, Xavier Serra ens proposa indagar, en el període objecte d'estudi, la recepció de la lògica matemàtica en l'àmbit de les universitats. El discurs sovintejat i crític de Serra als entrellats universitaris, fruit de la seva recerca en aquesta qüestió aparentment anodina però que es demostra clau en l'explicació de la nostra història i del nostre present filosòfics, s'endinsa aquí de manera punyent tot resseguint les trajectòries d'aquells qui en l'àmbit de la filosofia s'haurien relacionat amb les càtedres de Lògica prenent com a punt de partença els nous plans d'estudi encetats l'any 1900 per García Alix. El to de denúncia sorgeix ja a partir del nou però malmenat marc formal d'ensenyament d'acord als incipients corrents europeus de pensament, on el llast d'algun d'aquells intel·lectuals que ocuparien les càtedres, lluny de crear *escuela*, no farien més que ancorar-les a recer d'altres interessos o a l'empara d'una metafísica recalctrant i imperemptòria.

La conversió del metafísic en lògic no lliga. ¿Com pot Josep Daurella, autor de treballs en metafísica, endinsar-se a través de la llei del mínim esforç a produir uns «Apuntes de Lògica Fundamental» *anacrònics i inútils*? O bé, ¿com poden els primers i interessants treballs de Crexells en relació a Bertrand Russell i publicats en català, que sobresurten al desfigurat teló de fons orsià, passar desapercibuts a la futura tasca de Garcia Bacca? ¿Com pot aquest neotomista interessar-se, a partir de les estades a Alemanya i *per casualitat*, en els fonaments de la lògica matemàtica de la mà dels «Grundzüge» de Hilbert i Ackermann? ¿On es difonen i com rep la intel·lectualitat els primers escrits de lògica matemàtica fruit dels estudis isolats i tardans de Miquel Soy? ¿Quin joc de mans s'empescarà Joaquim Xirau per a promocionar la lògica dins la seva càtedra tot seguint explicant Kant? ¿Què es remou en l'ambient universitari forà perquè un Garcia Bacca, un Ferrater Mora o un Manuel Sacristán hi descobreixin i facin

de la lògica motor de la seva recerca? ¿Quin rerefons ideològic hi ha darrere els judicis que dictaminen la validesa de l'aspirant a unes oposicions a càtedra? ¿Com neix i s'esvaeix la petita història *-escola-* acomboiada per les càtedres de la Universitat València i els simposis i publicacions afavorits per Manuel Garrido?

Dins de l'àmbit de la filosofia del nostre país la recepció de la lògica matemàtica sempre arribarà tard i jugarà el paper del subaltern. Hi coincidiran l'autodidacte, el sistemàtic o el rigorós i alhora l'exiliat o el marginat. En aquest aiguabarreig la lògica perdrà la seva identitat i esdevindrà tan sols una eina per a modular o condicionar el pensament. El sedàs a través del qual Xavier Serra va sometent alguns dels noms objectes del seu estudi serà el de com resolen aquells l'acollida d'aquest nou paradigma en l'àmbit de la filosofia. El resultat és un treball exhaustiu en recollecció de dades i anècdotes significatives on l'adjectivació precisa esdevé una eina de tall prou gràfica en una narració amena que dóna valor a allò que explica. Es tracta, en definitiva, d'escometre el camí de l'anàlisi social o de la relació entre la tradició i la modernitat mai benvinguda a casa nostra, el camí dels desemparats de la riquesa que l'*escola* dins la Universitat els hauria d'haver ofert. En resulta, doncs, un estudi a manera de retrat de la història de la filosofia catalana prenent com a fil conductor l'entrada de la lògica; un retrat que és, a la vegada, una anàlisi de les causes de la nostra pròpia situació acadèmica i intel·lectual.